

FIATALOK SZOLGÁLATA A FIATALOKNAK: ANTIÓCHIA

MI AZ ANTIÓCHIA ÉS MELYEK A CÉLJAI?

Az Antióchia egy plébániára alapuló szolgálat, amelyet fiatalok adnak fiataloknak. Korosztályt tekintve a 16-24 év közötti ifjúságot célozza meg. Lelkipásztorilag a legtöbb helyen jól bevált gyakorlat a bérmlákozottak meghívása, hogy a korábbi hitoktatás stílusú összejövetelek helyébe egy kreatívabb közösségépítés lépjen, s ez vezessen a döntésképes felnőttkorhoz. A közösségbe lépés személyes meghívással történik, amikor egy már antiochiás fiatal meghívja a jelöltet egy Antióchia Hétvégére, ahol az újoncból közösségi tag válhat. A hétvégi lelki programnak jelentős folytatása van a rendszeres ún. „imatalálkozó” során. A közösségbe tartozás a fiataloknak állandó lehetőséget kínál, hogy meghallgassák, megbeszéljék és jobban megértsék, mit jelent ma katolikus kereszténynek lenni. A közösségi élet segíti őket, hogy növekedjenek Krisztusnak és Egyházának szeretetében.

AZ ANTIÓCHIA TÖRTÉNETE

Az Antióchia programot 1960-ban fejlesztették ki az USA Indiana állambeli Notre Dame Egyetemén, majd 1973 óta alkalmazták a középiskolás korúakra, és plébániai alapra helyezték. Ebben a formában hozta Ausztráliába a Pirola család, és ők indították útjára 1981 szeptemberében a Sydney-i Maroubra Bay plébánián. Azóta világszerte sok országban elterjedt.¹ Az immár mozgalommá terebélyesedett közösségeket az első ismert Krisztus-követő közösségek helyéről nevezték el: „A tanítványokat először Antióchiában nevezték keresztényeknek” (ApCsel 11,26).

Az ausztráliai Antióchia közösségek missziós igyekezetének és szeretetének köszönhetően a budapesti Szent Rókus Plébánia nyolc fiatalja, egy házaspár és egy atya hazánkba hozta ezt a közösségi formát, és krisztusi küldetésük lelkesedésével kezdték építeni az első magyar Antióchia közösséget. Hat hónapnyi felkészülés után, 1995 februárjában került sor az első magyarországi Antióchia Hétvégére.

¹ Lásd Teresa Pirola, *A vonakodó próféta. Történetek és visszaemlékezések az ausztráliai Antióchia mozgalomból* című könyvét, Budapest, 2009.

A magyar Antióchia 20 éves évfordulója alkalmából a budapesti Szent Angéla Gimnáziumban megrendezett találkozó² rácsodálkozhattunk a köztünk működő Lélek gyümölcseire. A fiatalok nyitottsága és missziós lelkesedése alapvető keresztény küldetésünk, közösségeink építése számára. Ennek köszönhető, hogy hazánkban is számos plébánia megismerkedhetett ezzel a közösségi formával, amely immár mozgalomnak nevezhető. Az országhatárokon is túlnyúló magyar közösség alapítója és mindmáig vezető házaspárja Bittsánszky János és Sári. A 20 éves évfordulón tartott számvetés szerint eddig közel 5000 fiatal élhetett át egy-egy Antióchia Hétvégét, elgondolkodva a hitről, közelebb kerülve Jézushoz. A helyi közösségek alapítási évét és elnevezését az Emlékönyv tartalmazza.³

Az Antióchia jelképe egy kő és egy rózsa. A fiatalok azt döntik el, hogy kövek legyenek, amely kemény, hideg és soha nem változik, vagy rózsák, amely él és növekedni tud szépségben és sokaknak örömet ad.

A HÉTVEGE BEVEZETÉST NYÚJT A MOZGALOMBA

A péntek estétől vasárnap estig tartó Hétvége programját bevezetők, megbeszélések, közös ima, zene és pihenés alkotja. Különös hangsúly van a Szentírason, a kiengesztelőds szentségén és az eucharisztia ünneplésén. A Hétvégét vezető csoport 20-25 fiatalból áll. Ők mondják mindegyik bevezetőt, és ők vezetik a beszélgető csoportokat. A megalapított közösség legalább két hónapot tölt a Hétvégére készüléssel. A közösségbe kerülni csakis azáltal lehet, hogy elfogadja a Hétvégére szóló személyes meghívást. Aki ennek élményében részesült, a vasárnap délutáni zárómiséen felavatást és küldetést nyer, s az újoncból immár antiochiássá válik.

RENDSZERES IMATALÁLKOZÓK

A Hétvége szerves folytatása a hetenként (esetleg kéthetente) megtartott ún. „imatalálkozó”. A Bittsánszky János és Sári nemzeti koordinátorok által szerkesztett – belső használatra közreadott – kézikönyv tartalmazza mind az évenként megtartandó Hétvégék, mind az imatalálkozók részletesen kidolgozott menetrendjét. Minden egyes imatalálkozó végén vállalásokat lehet tenni, melynek során minél többen kapjanak feladatot a következő alkalomra. Bevált gyakorlat, hogy elsőként a „krónikás” szerepét kell kitűzni, hiszen az máris feljegyzi a vállalásokat, és az imaalkalomról szóló néhány soros összefoglaló mellett a következő imaalkalom felelőseit is közreadja. A Hétvégéhez hasonlóan minden imaalkalomnak van egy vezetője (ha kettő, akkor egy fiú és egy lány egymást kiegészítve), egy bevezetőmondója (és aki őt bemutatja), egy vagy több zenefelelőse, egy

2 Erről írt cikket Kiss Péter „Ölelő karokba esel” Egy közösség, melyben Jézus lépteit hallani címmel, amely megjelent *Új ember hetilap*, 2014. október 5-i számában.

3 Forrás: <http://anti-20.blogspot.hu/p/antiochia-csaladfa.html> (2015.03.05)

imafelelőse, egy teremdekorátora, egy vagy több vacsorafelelőse.⁴ Így legalább tízen minden alkalommal úgy érkeznek, hogy a közösséget szolgálataikkal építik.

A MOZGALOM FELÉPÍTÉSE

Az Antióchia minimális szervezettel dolgozik és a hangsúly a plébániák öngazgatásán van. Ezen autonómia miatt fontos, hogy a helyi egyházközségek felelősséget érezzenek azért, hogy ragaszkodjanak az Antióchia-élmény vezérfonalaihoz, és hogy fennartsák a kapcsolatot a mozgalom többi részével. Ennek segítésére összekötő team-ek vannak egyházmegyei és nemzeti szinten. Egy ilyen team rendszerint két fiataalt, egy házaspárt és egy papot vagy szerzetest tömörít. Az ő szerepük, hogy megőrizzék a mozgalom irányultságát és lelkületét, megkönnyítsék a kommunikációt, valamint a közösségek megszólíthatók legyenek. A „Szülők és Ifjúsági Vezetők” ún. SzIV találkozót évente tartanak, hogy a mozgalom egységét erősítsék.⁵

PLÉBÁNIÁRA ALAPOZOTT

A lelkes tagok természetes törekvése az, hogy meghívják barátaikat, akik más plébániához tartoznak. Ez gyors számbeli növekedéshez vezet, azonban hosszú távon önpusztító. Jelentős erőfeszítésre van szükség, hogy az Antióchia mozgalmat a plébániái határok között tartsuk. Számos oka van ennek: egyrészt a plébánia része kell legyen annak a három szintérnek, ahol a katolikusok hite fejlődik (együtt a családdal és az iskolával). A plébánia életébe való bekapcsolódás különösen azok számára lehet fontos, akik elhagyják az iskolát, hogy ne úgy tekintsék a vallást, mint valami, ami az iskolához tartozik. Másrészt igaz ugyan, hogy a Hétvégén résztvevő fiataljainknak gyakran nem sok fogalmuk van a plébániáról, ezt az Antióchia élménye meg tudja változtatni. Azonosulnak saját plébániájukkal, és később be is kapcsolódnak életébe.⁶

4 Mivel a közös étkezés közösségépítő, a legtöbb közösségben az imatalálkozót közös vacsorázással kezdi. Ennek feltétele az élelem beszerzése, előkészítése valamint a rend visszaállítása. Jó, ha ezt is mindig más vállalja fel a közösség tagjai közül.

5 Az országos SzIV-találkozókat korábban mindig Budapesten tartották, de a dinamikusan fejlődő dél-alföldi közösségek elismeréseképpen 2015. március 21-én a szegediek kapták a házigazda szerepet.

6 A plébániához kötődő öntudatot erősíti a közösség elnevezése, amit mindig a plébániatemplom titulusához igazítanak (Szegeden pl. Szent Mihály Antióchia, Havas Boldogasszony Antióchia). Megfontolandó az a fölismerés is, hogy egy másik plébánia életében való részvétel egyre inkább eltávolítja az embert azoktól, akikhez földrajzilag közelebb van. A másik plébániára való átjárás különösen abban az irányban hat, hogy elbátortalanítsa a családokat, hogy együtt járjanak templomba. Végül, de nem utolsó sorban a huzamosabb részvétel nehezzé válik, amikor a közlekedés és a távolság gondot jelent. Tehát a mozgalom távlati missziós célja, hogy lépésről lépésre minden egyes helyi plébánián segítse életre hívni a helyi fiatalokból álló Antióchiát.

LELKISÉG

Az Antióchia mozgalom a lelki fejlődésre irányul. Hangsúlyt helyez a szentségekre, és a személyes kapcsolat oldaláról közelít a hithez. Az Egyházat a krisztushívők közösségének látja, amely azért létezik, hogy „higgyen a világ” (Jn 17,21). Fölfedeztük, hogy a szociális események fontosak az emberi fejlődéshez, azonban úgy tűnik, ezeket legjobban maguk a fiatalok tudják megszervezni informálisan, a keresztény közösség létrejöttének természetes következményeként.

FIATALOK SZOLGÁLATA FIATALOKNAK

Az Antióchia fiatalok vezetésével és közreműködésével dolgozik. Ők vezetik a Hétvégeket, ők mondják a bevezetőket, vezetik a kiscsoportos beszélgetéseket és az alvócsoportokat, és ami a legfontosabb, szolgálják egymást „egy embert egy ember” alapon a Hétvégén és utána is. Azzal, hogy meghallgatják a másikat, hogy megosztják élményeiket, támogatják és kihívás elé állítják egymást, segítik társaikat, hogy tisztábban lássák személyes helyzetüket az evangélium üzenetének fényében.

Az Antióchia erőteljes eszköz ahhoz, hogy a jövő vezetősége felnövekedjék, mert olyan hozzáállást alakít ki, hogy az Egyház nem más, mint a hívők, akik kapcsolatban vannak az Úrral és egymással, és mindenkinek megvan a saját szerepe ebben a közösségben. A fiatalok fölfedezik, hogy ők a jövő egyháza, és nem csak a jövőé, és kortárs csoportként néha hatékonyabban tudják barátaik életét befolyásolni, mint a papok vagy a szülők. Fiatalok a „szülő plébániáról” gyakran részt vesznek az új közösségek megalakításában is. Ez még jobban segíti, hogy missziós lelkület és egyházi vezetőség alakuljon ki.⁷

Az Antióchia nagyban épít a barátság és vezetőképesség emberi értékeire. Mivel a fiatalok sokkal jobban fel tudják mérni, hogy mi befolyásolja társaikat, mint az idősebbek, alapvető, hogy az ő szavuk érvényesüljön a stílus kérdésében, és a személyek egyes szerepekre való kiválasztásánál (itt kap különös jelentőséget az ún. „mag-csoport”).

Érdemes hangsúlyozni, hogy a fiatalok életöröme és vitalitása fontos ajándékok, amelyekre szüksége van az Egyházunknak ahhoz, hogy betöltse küldetését. Ezen ajándékokat a plébániai élet fő vonalába kell helyezni, hogy az „örömhír” része legyen, és ne csak egy megtúrt extraság.

FELNÖTTEK SZEREPE AZ ANTIÓCHIÁBAN

A felnőtt támogatás alapvető ebben a mozgalomban. Bár kevesen vannak és háttérben maradnak, mégis a felnőttek érettséget, folytonosságot biztosítanak, és tanácsaikkal segítik a fiatalokat. Fontos, hogy olyan felnőtt vezetők legyenek, akik „két lábbal a földön állnak” és akikben a fiatalok megbíznak.

⁷ A 2014. szeptember 19-21 napjaiban tartott jubileumi találkozón örömteli volt szembesülni azzal a számadattal, hogy a magyar Antióchia különböző közösségeiből 17 papi vagy szerzetesi hivatás került ki az elmúlt 20 év alatt (forrás: Tóth Elek előadása).

Ideális esetben a pap jelenlétével és lelki tanácsadóként vesz részt a közösség életében, leginkább „személytől személyig” alapon.⁸ Ez azonban nem mindig lehetséges, és az Antióchia képes működni világi vezetők kezdeményezésével és támogatásával a plébános beleegyezése mellett.⁹

A „szülőpárnak” különleges szerepe van az Antióchiában. Ezért ajánlott a program bevezetésével addig várni a plébánián, míg egy alkalmas házaspár elérhetővé nem teszi magát. Az ő szerepük több mint, amit egy szokásos ifjúsági mozgalom támogatása jelent. Több annál, hogy felnőtt férfi és női szerep-modellt biztosítsanak.

Az Antióchia fő iránya, hogy Krisztus-központú közösséget építsen. A házaspár a legalapvetőbb emberi közösség. A fiatalok közösségében tanúságot tesznek elkötelezettségükről és bensőséges kapcsolatokról. Ez a tanúságtétel és a házasság szentsége olyan dimenziót ad a közösségnek, amely különbözik attól, amit egy egyedülálló adhat.¹⁰ Ez különösen azért jelentős, mert sok fiatal jön az Antióchiába széttrőtt családból és sérült helyzetből. Az otthon vendégszeretete és a házaspár nyitottsága kulcsfontosságú (ezért hívhatjuk őket közösség „szülőpárjának”). Az otthonuk és a szívük olyan helyé válik a közösség tagjai számára „ahová be lehet ugrani”.¹¹ Ezért fontos, hogy legyenek olyan házaspárok, akik érzékenyek a fiatalok világa iránt.¹²

A szülőpárok sajátos szolgálata abban is megmutatkozik, amikor a fiatalokkal ún. „műhelymunkát” végeznek. Ez abban áll, hogy minden egyes, a fiatalok által a társaik előtt elmondandó „bevezető” (kiselőadást) átbeszélnék a felnőttek valamelyikével. A téma kitűzése után az Antióchia kézikönyvben¹³ összegyűjtött vezérfonalak felhasználásával folyik a munka, amely a pizkozat megírásától a végleges szöveg felolvasásáig tart. A bevezetőt tartó fiatal éppen az általa megfogalmazott gondolatok által ismerheti meg a közösség többi tagja. Ugyanakkor tudatosítani kell az előadóban, hogy azzal építi a közösséget, ha az Egyház tanításával összhangban álló tapasztalatait mondja el.

8 Néhány plébánián szerzetesek kezdeményezték a mozgalom helyi megtelepedését. Fontos támogató szerepük van, és a közösségben tanúságot tesznek szerzetesi hivatásukról.

9 A pap a püspököt képviseli a plébániaközösségben. Azért van ott, hogy a világiakkal együtt dolgozzon, és kihívást jelentsen számukra szemléletmódjuk kiszélesítésében, hogy mit is jelent katolikusnak lenni. Ugyanakkor fontos forrás-szerepet tölt be teológiai tudása és lelkipásztori tapasztalatai miatt. Különösen fontos, hogy támogassa az antióchiás szülőpárokat.

10 A mozgalom gyümölcseinek tekinthető az a számadat, miszerint az elmúlt 20 évben több mint 260 antióchiás találta meg élete párját a közösségben, valamint e házasságokból több mint 175 gyermek született (2014. szeptemberig tartó számvetést Tóth Elek a jubileumi ünnepségen ismertette).

11 Az angol szakkifejezés: „a drop-in-centre”.

12 A szülőpárnak késznek kell lennie arra, hogy a közösségi tagok részt vegyenek az életükben, vagyis a saját és a fiatalok érdekében legyenek készek megosztani magukat. Mivel ez időbeli elköteleződéssel jár, kívánatos, de nem alapvető, hogy legyenek tizenéves gyerekeik, akik benne vannak az Antióchiában. Így a gyermekekkel együtt fognak dolgozni, és nem tőlük elválasztva. Az is ideális lenne, ha minden közösségben két vagy több házaspár volna.

13 Belső használatra sokszorosított anyag, melyet csak a közösség szülőpárjai és papjai illetve szerzetesei kapnak kézhez.

Végül megemlítendő, hogy azok a házaspárok játszottak fő szerepet az Antióchia meghonosításában és elterjesztésében, akik a Házás Héttvége vagy a Cursillo mozgalomban részt vesznek.

*Dr. Thorday Attila
főiskolai tanár, GFF*